

Afvalwater zuiveren en hergebruiken

Ons land kent vaker momenten van waterschaarste. We hebben als voedingsindustrie de ambitie om daar mee een antwoord op te bieden. Via verschillende acties en in overleg met de regionale overheden, verhogen we het aantal projecten rond het hergebruik van afvalwater na zuivering.

Wat is onze doelstelling richting 2025?

Waterhergebruik is een methode om grote waterbesparingen in bedrijven door te voeren en daarmee te besparen op vers water. Steeds meer voedingsbedrijven voeren waterhergebruik in of verkennen de optie nadat ze binnen hun bedrijf alle maatregelen hebben genomen om het watergebruik zoveel mogelijk te reduceren.

Dit past binnen een circulaire economie en geeft een antwoord op de droogteproblematiek. Bedrijven zuiveren hun water eerst zodat ze het zonder probleem opnieuw kunnen inzetten, ofwel in de productiesite zelf ofwel voor ander gebruik buiten het bedrijf.

We mikken op een stijgende trend in het hergebruik van afvalwater van voedingsbedrijven.

Hoe willen we die doelstelling bereiken?

- In de projecten die wij voeren rond waterbesparingen, geven wij een belangrijke plaats aan het hergebruik van afvalwater na zuivering. Dat zal ook het geval zijn in het kader van de Green Deal Brouwers, de werkagenda waterkringlopen van Vlaanderen Circulair, Circular Wallonia en het SmartWaterUse-project.
- We schrijven ons in voor de Blue Deal van het Vlaamse gewest. Die Blue Deal schuift het hergebruik van water naar voor als nieuwe regel voor prioritaire sectoren, zoals de voedingsindustrie.
- We bekijken de mogelijkheid om samen met de Waalse overheid een Green Deal Brouwers te starten en om die uit te breiden naar de hele Waalse voedingsindustrie.
- Fevia zal de brochure rond waterhergebruik vertalen naar de Waalse situatie en stimuleert Waalse bedrijven om in die richting te werken.
- In droogteperiodes gaan wij ons afvalwater, na zuivering, verder ter beschikking stellen van derde partijen, zoals landbouwers. We investeren in aangepaste infrastructuur om dit mogelijk te maken.

Waar staan we vandaag?

Meerdere voedingsbedrijven gebruiken vandaag al hun afvalwater na zuivering in hun productieproces. Andere stellen in droogteperioden hun afvalwater ter beschikking voor irrigatie van landbouwgronden of andere toepassingen. Op dit moment ontbreekt wel een volledig beeld van de verschillende initiatieven die voedingsbedrijven nemen.

Fevia ging daarom bij haar leden een jaarlijkse bevraging uitvoeren om hier een beter zicht op te krijgen. We voerden een nulmeting uit in 2022, wat een steekproef van 97 bedrijven opleverde.

- 30 bedrijven (31%) bleken al een installatie van hergebruik van afvalwater in werking te hebben (waarbij gebruikt proceswater wordt opgezuiverd zodat het opnieuw in het proces kan gebruikt worden).
- Nog 32 andere bedrijven (33%) zijn deze piste aan het verkennen.

We gingen ook na welke bedrijven hun afvalwater ter beschikking stellen van derden (zoals een ander bedrijf, een landbouwer of een lokale overheid).

- 8 respondenten bleken dat op occasionele basis te doen
- 4 respondenten doen dat op permanente basis

In 2023 werd een nieuwe enquête uitgevoerd bij de leden om de evolutie omtrent deze doelstelling te kennen. De enquête werd dit keer beantwoord door 68 bedrijven

- 16 bedrijven (oftewel 24%) gaven aan al een installatie van hergebruik van afvalwater in werking te hebben
- 27 andere bedrijven (oftewel 40%) gaven aan deze piste aan het verkennen zijn

Daarnaast waren er ook deze keer bedrijven die hun afvalwater ter beschikking stellen van derden

- 6 respondenten doen dat op occasionele basis
- 7 respondenten doen dat op permanente basis

Uit deze (beperkte) steekproef kan dus geen stijging van het aantal projecten rond waterhergebruik afgeleid worden.

Echter, hoewel de vragenlijst in 2023 door minder bedrijven ingevuld werd dan in 2022, werd ze voor een deel ook door een nieuwe groep van bedrijven ingevuld. Hierdoor konden de resultaten uit de 2 enquêtes samengelegd worden en op bedrijfsniveau vergeleken worden.

Hieruit bleek dat er

- 2 bedrijven zijn die waterhergebruik aan het verkennen waren in 2022 en de installatie in 2023 in gebruik hebben
- 4 nieuwe bedrijven zijn die in 2023 een hergebruikinstallatie in gebruik hebben
- 3 bedrijven zijn die een rechtzetting doorvoerden en in 2023 aangaven een hergebruikinstallatie aan het verkennen zijn ipv in gebruik te hebben
- 12 nieuwe bedrijven zijn die in 2023 een hergebruikinstallatie aan het verkennen zijn

Door deze cijfers te combineren met deze uit de nulmeting worden de volgende cumulatieve cijfers bekomen voor 2023:

- 33 bedrijven hebben een hergebruikinstallatie in werking in 2023 (versus 30 in 2022)
- 45 bedrijven zijn de piste van een hergebruikinstallatie aan het verkennen in 2023 (versus 32 in 2022)

Uit deze cijfers blijkt dus toch een positieve evolutie van het aantal projecten rond waterhergebruik.

Wat doen we concreet als sector?

- We investeren in installaties die het mogelijk maken om water na zuivering te hergebruiken. Het water wordt ofwel in de productiesite gebruikt of in andere toepassingen zoals voor irrigatie van landbouwgronden.
- Fevia zet goede praktijkvoorbeelden in de kijker via communicatie, sensibiliseert via digitale informatiekanalen en organiseert ad hoc infosessies.
- In verschillende projecten die als doel hebben om het watergebruik in voedingsbedrijven te reduceren, zoals de [Green Deal Brouwers](#) en het [SmartWaterUse-project](#), besteden we aandacht aan het hergebruik van water na zuivering.
- Via verschillende fora kon Fevia knelpunten voor waterhergebruik capteren. Fevia kaartte die vervolgens aan bij de betrokken overheden. Een voorbeeld is de vraag om vrachtnormen toe te laten bij de lozing van water, zodat meer geconcentreerd water, dat onvermijdelijk het gevolg is van hergebruik, ook geloosd kan worden. Ook vroeg Fevia aan het FAVV om reglementaire onduidelijkheden over de mogelijkheden van waterhergebruik uit te klaren.
- We schonken gezuiverd afvalwater voor irrigatie, onder andere aan landbouwers. Fevia Vlaanderen faciliteerde door te zorgen voor een generieke [grondstofverklaring, wat een](#) administratieve vereenvoudiging inhoudt voor voedingsbedrijven die hun afvalwater willen aanbieden aan derden.

Wat hebben wij gedaan sinds de lancering van de roadmap?

- Begin 2021 stelde Fevia Vlaanderen een brochure en leidraad rond waterhergebruik voor aan haar leden, als afsluiting van een Vlaams project. Fevia Wallonie zorgde voor een vertaalslag van deze brochure en leidraad naar een versie aangepast aan de Waalse context. Deze brochure en leidraad werden gelanceerd op een event op 3 oktober.
- Fevia Wallonie organiseerde op 3 oktober 2023 samen met Wagralim en de Cluster H₂O een fysiek event rond duurzaam watergebruik in de voedingsindustrie in Wallonië, waarbij ook waterhergebruik aan bod kwam.
- We stelden ook in 2023, net als in voorgaande jaren, afvalwater ter beschikking voor irrigatie. Fevia Vlaanderen zorgde hiervoor opnieuw voor administratieve vereenvoudiging via een generieke grondstofverklaring. Fevia Vlaanderen leverde ook feedback op het nieuwe wettelijke kader dat dergelijke wateruitwisseling in de toekomst zal regelen in Vlaanderen. In Wallonië leverde de sector medewerking aan SWDE en SPGE om de haalbaarheid van projecten rond gebruik van afvalwater van voedingsbedrijven als alternatieve waterbron voor irrigatie na te gaan.
- We werkten dankzij de Green Deal Brouwers verder aan maatregelen om het waterverbruik per liter bier te reduceren. Voor meer info, zie fiche 12.3.
- Via het project Smart WaterUse werkte Fevia Vlaanderen verder rond tools en activiteiten om bedrijven te helpen duurzamer om te gaan met water. Voor meer info, zie fiche 12.3.
- Fevia is voorbereidende gesprekken aan het voeren rond een Blue Deal Voeding in Vlaanderen en verkent samen met Wagralim en de Cluster H₂O de mogelijkheden van een green deal rond water in Wallonië. In dit kader werd ook een specifieke werkgroep met leden georganiseerd.
- Fevia trekt mee aan de kar in de werkagenda waterkringlopen van Vlaanderen Circulair. In dit kader komen verschillende relevante actoren in Vlaanderen samen en worden acties opgezet en opgevolgd met de intentie om circulair water te kunnen stimuleren in Vlaanderen. De partners werkten onder meer samen aan de aanpak van concentraatstromen, een gekend knelpunt bij

projecten rond waterhergebruik/duurzaam watergebruik en werken een uitdagingenbundel met knelpunten en mogelijke oplossingen rond circulair water uit.

- Fevia sensibiliseerde en inspireerde haar leden door het brengen van bedrijfscases rond duurzaam watergebruik, waaronder waterhergebruik, via de Food.be Snacks op de Fevia website en door het voorstellen van allerlei tools rond duurzaam water voor bedrijven.